

TISKOVÁ ZPRÁVA

Situace v oblasti užívání nelegálních drog i jeho dopadů je v ČR stabilní. Méně mladých lidí má zkušenost s užitím nelegálních drog

Praha, 7. 11. 2024 – Třetina dospělých v ČR užila přinejmenším jednou v životě konopné látky; v posledním roce je užil téměř 1 milion lidí. Rizikově užívá nelegální drogy 47 tisíc osob. Díky intervencím adiktologických služeb je výskyt dopadů užívání nelegálních drog v ČR na nízké úrovni, a to i v evropském kontextu. Síť adiktologických služeb však je třeba dále systémově rozvíjet.

Rada vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislosti projednala dva významné dokumenty: Zprávu o nelegálních drogách v České republice 2024 a návrh systémových změn financování v oblasti adiktologie. Zpráva o nelegálních drogách v České republice, která je jednou z tematických zpráv tvořících Informační balíček zpráv o závislostech, je každoročně zpracovávána již od roku 2002.

„Objem finančních prostředků z veřejných rozpočtů alokovaných na síť adiktologických služeb dosahoval v r. 2023 celkem 1,2 miliardy Kč. Objem prostředků mírně roste, nicméně dlouhodobě nepokrývá celý rozsah adiktologického problému,“ uvádí **ředitelka Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády České republiky Lucia Kiššová**, a dodává: „Téměř 90 % lidí, kteří užívají rizikovým způsobem nelegální drogy, je v kontaktu se službami zaměřenými na minimalizaci rizik, což pomáhá omezit veřejnozdravotní dopady užívání nelegálních drog na společnost. Naopak, jen velmi malá část lidí, kteří se potýkají se škodlivým užíváním jiných návykových látek či jsou v riziku, využívá preventivní a léčebné programy: adiktologické služby vyhledává jen asi 4 % osob rizikově užívajících alkohol, 3 % lidí ohrožených hazardním hraním a méně než 0,5 % lidí nadužívajících psychoaktivní léky nebo osob škodlivě užívajících digitální technologie. Dostupnost odborné pomoci pro tyto cílové skupiny je třeba zvýšit.“

Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2024 konstatuje, že v posledním roce došlo k významným legislativním změnám. V r. 2024 byl novelizován zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách. Podstatou návrhu je zavedení nových kategorií látek, tzv. psychomodulačních látek a zařazených psychoaktivních látek, a jejich regulačního rámce – cílem regulace je ochrana dětí a mladistvých, omezení dostupnosti některých dosud neregulovaných látek a reklamy na ně. Nadále byly diskutovány možnosti regulace v oblasti konopných látek a byla představena socioekonomická analýza vyčísľující náklady a přínosy jednotlivých zvažovaných variant regulace trhu s konopím, zpracovaná experty z Fakulty podnikohospodářské Vysoké školy ekonomické pro Úřad vlády ČR.

Jak dnes zveřejněná **Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2024** uvádí, nejčastěji užitou nelegální drogou mezi dospělými v ČR jsou konopné látky, které někdy v životě užilo 26–39 % osob starších 15 let. V posledních 12 měsících užilo konopí 7–11 % a v posledních 30 dnech 3–5 % osob starších 15 let. Užívání jiných nelegálních drog je v české populaci na řádově nižší úrovni. Extázi někdy v životě užilo 4–8 %, halucinogenní houby 5–7 %, zkušenosti s pervitinem uvádí 2–5 % a s kokainem 2–4 % osob starších 15 let. Míra užívání nelegálních drog v obecné populaci i mezi mladými dospělými je dlouhodobě stabilní.

„Konopné látky v posledním roce užil téměř 1 milion dospělých osob. Počet lidí užívajících drogy rizikově odhadujeme na 47 tisíc, v tom téměř 38 tisíc lidí užívá pervitin a více než 9 tisíc osob užívá opioidy, zejména buprenorfin. Injekčně užívá drogy odhadem asi 42 tisíc lidí,“ říká **vedoucí Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti Pavla Chomynová**, a doplňuje: „Díky intervencím poskytovaným službami minimalizace rizik je výskyt infekcí mezi

lidmi užívajícími drogy i počet úmrtí na předávkování drogami v ČR nadále na nízké úrovni, a to i v evropském kontextu. Běžnou službou nabízenou nízkoprahovými programy je výměnný program injekčních setů a testování infekčních nemocí. V posledních letech se daří také rozšiřovat nabídku poskytovaných intervencí, které jsou účinné ve snižování dopadů užívání drog. Již 27 nízkoprahových programů v 15 městech je zapojeno do distribuce naloxonu – programy distribuce naloxonu patří k nejúčinnějším intervencím při předávkování opioidy.“

Konopí za účelem samoléčby užilo v posledních 12 měsících 9–14 % populace starší 15 let. Po přepočtu na celou populaci jde o 800 tis.–1,3 mil. osob. Zatímco míra rekreačního užívání významně klesá s věkem respondentů, užívání konopí z důvodu samoléčby s věkem respondentů roste, nejvyšší je ve věku 55–64 a 65+ let.

Mezi nejvýznamnější negativní zdravotní dopady rizikového užívání nelegálních drog patří infekční nemoci a předávkování drogami, a to jak nefatální, tak smrtelná. Injekční užívání je hlavním faktorem šíření infekčních onemocnění mezi uživateli drog. Ročně je mezi lidmi užívajícími drogy injekčně zaznamenáno 4–15 nových případů HIV a 400–650 případů virové hepatitidy typu C. V r. 2023 bylo zjištěno celkem 75 smrtelných předávkování nelegálními drogami, těkavými látkami a psychoaktivními léky, nejčastěji v souvislosti s pervitinem nebo amfetaminem (30 případů) a opioidy (26 případů). Těkavé látky byly zaznamenány u 4 případů, stejně jako benzodiazepiny.

Ročně je zaznamenáno dalších přibližně 130–150 úmrtí pod vlivem nelegálních drog a psychoaktivních léků. Uživatelé nelegálních drog se potýkají také s dalšími somatickými obtížemi a problémy v oblasti duševního zdraví. U lidí užívajících drogy rizikově dochází často ke kumulaci negativních sociálních a ekonomických faktorů – obtížně se uplatňují na trhu práce, mají finanční problémy a problémy s bydlením. Nestabilní bydlení a zadluženost jsou přitom významnou překážkou úzdravy a sociální a ekonomické integrace.

Mezi dětmi a dospívajícími dlouhodobě klesají zkušenosti s nelegálními drogami. Podle studie HBSC 2022 užilo konopné látky někdy v životě celkem 16 % žáků ZŠ ve věku 15 let. Klesající trend míry užívání konopných látek mezi dětmi a dospívajícími potvrdila také studie mezi pražskými školáky z r. 2023, podle které užilo konopné látky v posledních 12 měsících 21 % dospívajících ve věku 11–19 let, přičemž studenti SŠ uváděli přibližně 6krát vyšší míru užití konopných látek ve srovnání s žáky ZŠ. Mezi dětmi a dospívajícími roste užívání jiných látek, např. kratomu – zkušenost s jeho užitím uvádí 8–9 % dospívajících, opakovaně ho užilo 1–2 % dospívajících. Aktuální data o míře užívání návykových látek mezi dospívajícími přinese mezinárodní studie ESPAD, která proběhla na jaře 2024; výsledky české části studie budou zveřejněny na jaře 2025.

Sít adiktologických služeb tvoří dvě velké skupiny programů, které se do značné míry prolínají. Jde jednak o zdravotnická zařízení, která poskytují ambulantní a rezidenční služby, a nelékařské adiktologické ambulance vázané na odbornost adiktologa, které jsou hrazeny ze systému veřejného zdravotního pojištění. Druhou skupinu tvoří služby minimalizace rizik, ambulantní léčby a poradenství, rezidenční léčby formou terapeutických komunit a následné péče, které mají převážně registraci sociální služby a jsou většinou provozovány nestátními neziskovými organizacemi (NNO) a financovány prostřednictvím dotací (část služeb je registrována i jako zdravotnické zařízení).

Od r. 2020 roste počet lidí v kontaktu s nízkoprahovými službami minimalizace rizik, i počet klientů v ambulantní a rezidenční léčbě. Rostou zejména počty osob s problémy v důsledku užívání více látek současně, ale i osob vyhledávajících léčbu v souvislosti s konzumací alkoholu a užíváním psychoaktivních léků. Většina krajů popisuje stávající síť služeb jako minimální či nedostačující – jde zejména o nízkou kapacitu, přetíženost stávajících center a nerovnoměrnou regionální dostupnost služeb. Poukazují na problém s dostupností a nedostatečnou kapacitou služeb, na nízkou dostupnost služeb pro děti a mládež a na nedostatek ambulantních psychiatrů, pedopsychiatrů a dalších lékařů ochotných pracovat s uživateli návykových látek. Obzvláště nízká dostupnost napříč všemi typy služeb přetrvává v Karlovarském kraji.

Podrobnější informace

Přílohy k tiskové zprávě:

Souhrn Zprávy o nelegálních drogách v České republice 2024

Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2024 - plné znění zprávy (PDF) najdete na webu drogy-info.cz v sekci [Zprávy, odborné publikace a časopis – Zprávy o situaci](#) a na stránce Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí pod záložkou [Výroční zprávy, publikace, metodiky](#).

Přehled situace – úvodní kapitola zprávy (html) - pod záložkou [Přehled situace](#), na úvodní stránce drogy-info.cz.

Kontakt pro média

Mgr. Pavla Chomynová, vedoucí Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti
M +420 702 087 862, E-mail pavla.chomynova@vlada.gov.cz

Dotazy ke zprávě je možno zasílat rovněž prostřednictvím Davida Hluštíka, david.hlustik@vlada.gov.cz,
+420 602 244 776.